

سال عضو شورای فرهنگ عمومی کشور بوده‌ام، به جرئت می‌گویم در این پنج سال در حد پنج دقیقه درباره فرهنگ سلامت صحبتی نشد و اعتقاد دارم در شورای عالی انقلاب فرهنگی هم بحث نشده است. مگر فرهنگ سلامت بخشی از فرهنگ مردم نیست؟ نهادهای بالادستی در این بخش چه اقداماتی انجام داده‌اند؟

در حال حاضر اگر فیلمی تولید و پخش می‌شود، چرا اجازه می‌دهند هنرمند نقش اول سیگار بکشد؟ چرا نشان می‌دهیم جوانان قلیان می‌کشند؟ در صورتی که قلیان منجر به سرطان ریه می‌شود. نباید اجازه چنین کاری را بدهند و همچنین خود وزارت بهداشت هم به‌طور جدی به این بحث نپرداخته است.

مسئله پنجم هم سرمایه‌گذاری در حوزه سلامت است، در این وزارت خانه باید ساختار توانمندی ایجاد بشود که بتواند زمینه جذب سرمایه را برای توسعه زیرساخت‌های نظام سلامت ایجاد کند. در حال حاضر عمده بیمارستان‌ها را پزشکان ساخته‌اند، چون سازوکار مشخصی جهت حضور مابقی افراد در این امور تعریف نشده است.

اگر یک سازوکاری جهت این پنج مورد شکل نگیرد، این کار وزارت هم مقطعی خواهد بود که باید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در راستای ایجاد چنین ساختاری مطالبه کند تا در دوره‌های مختلف چنین ساختاری باشد و به این امور بپردازد و ما در حال پیگیری ایجاد این ساختار هستیم.

❖ اگر خبری بخواهد در حوزه سلامت اقدام به کار خیری کند مسیری که باید طی نماید چگونه است؟

❖ ابتدا ما اولویت کار را به آن خبر می‌گوییم، یعنی نیاز آلان خانه بهداشت است، یا بیمارستان یا هر چیز دیگر که ما این اولویت‌ها را با ذکر منطقه در یک کتابچه آورده‌ایم و هزینه را برآورد کرده‌ایم تا خبر بتواند آگاهانه تصمیم بگیرد، علاوه بر این در فضای مجازی نیز نرم‌افزاری را تدارک دیده‌ایم که انشا... به‌زودی از آن‌رو نمایی خواهیم کرد تا با یک شماره حساب هر متقاضی بتواند وجه مورد نظر را در امور دلخواه خرج نماید.

❖ سازوکار نظارت بر سازمان‌های مردم‌نهاد چگونه است؟

❖ ما یک شورای گسترش سازمان‌های مردم‌نهاد داریم که مسئول صدور مجوز و نظارت تخصصی بر این سازمان‌ها هست. چون نظارت عمومی بر عهده وزارت کشور است و ما فقط نظارت تخصصی داریم. اشکالی که در حال حاضر وجود دارد، این است که مراجع مختلفی جهت صدور مجوز این سازمان‌ها وجود دارد. از جمله وزارت کشور، نیروی انتظامی، سازمان بهزیستی و کانون‌های اجتماع‌محور نیز می‌توانند چنین کاری را انجام دهند که به نظر من این باید قانونمند و نظام‌مند شود که با لایحه‌ای که وضع شده و قرار است در اختیار مجلس گذاشته شود این مشکلات رفع می‌شود.

❖ نقش این سازمان‌ها در مواقع بحرانی و تحریم‌ها چگونه می‌تواند باشد؟

❖ مثلاً در سال ۹۱ که با بحران دارویی مواجه شدیم، سازمان‌های مردم‌نهاد توانستند در تعامل با خارج مقداری دارو وارد کشور کنند. نکته‌ای درباره سازمان‌های مردم‌نهاد وجود دارد که ما در تعاملات بین‌المللی این سازمان‌ها متأسفانه سرعت آن‌ها را کند کرده‌ایم. در صورتی که این سازمان‌ها می‌توانند به‌عنوان نماینده مردم در خیلی از اجتماعات بین‌المللی حضور پیدا کنند و نقش ایفا کنند و دستگاه‌ها باید بستر ساز این اتفاق باشند.

یکی از رفتارهایی که به تولید داروی ایرانی آسیب می‌زند تجویز داروی خارجی توسط پزشکان است در همین راستا انجمن MS در یک تعامل خوب بین نورلویست‌ها و بیماران، توانسته نزدیک به ۸۴ درصد از داروهای تجویزی برای بیماران را به داروهای ایرانی اختصاص دهد و خوشبختانه در تالاسمی هم چنین اتفاقی رخ داده است؛ یعنی باعث ترویج داروی ایرانی شده است. ولی هنوز خیلی بیشتر هم می‌شود از ظرفیت این سازمان‌ها استفاده کرد.

تخصصی در موضوعات مختلف هم داریم که با حضور سازمان‌های مردم‌نهاد آن حوزه تشکیل می‌شود. مثلاً در موضوع سلامت روان ما یک کارگروه داریم که دوستان مختلفی حضور دارند و بر مبنای دیدگاه آن‌ها کارها را پی می‌گیریم و در موضوعات مختلف این مسئله اتفاق می‌افتد.

مثلاً در شورای شهر تهران آقای صابری که خودشان معلول (نابینا) هستند و عضو شورای شهر تهران، در شورا نه تنها ایشان بلکه سایر اعضا هم بحث مناسب‌سازی و موضوعاتی از این قبیل را دنبال می‌کنند و در ادوار مختلف نیز چنین هست.

اصل موضوع یک موضوع پذیرفته شده‌ای هست که دولت باید در بخش‌های مختلف به نقطه نظرات سازمان‌های مردم‌نهاد احترام بگذارد و باید نظرات کارشناسی شده و تخصصی آن‌ها را دریافت کنند. ما در ارتباط با توسعه مراکز جامع بیماران MS اتفاقاً مبتنی بر نظرات انجمن MS کارها را پی می‌گیریم. شاید یکی از دلایل این توفیق ایجاد ساختاری در وزارت بهداشت است که سابقاً وجود نداشته است.

❖ از لحاظ گردش مالی وضعیت این سازمان‌ها چگونه است؟

❖ این سازمان‌ها به‌طور کلی اتکا به مردم‌دارند و به‌صورت محدود مثلاً در بنیاد بیماری‌های خاص یا خیرین سلامت مقداری اعتبارات حداقلی وجود دارد. ولی ۹۹ درصد اعتبارات از کمک‌های مردمی است. ولی متأسفانه اعتبار دولتی به این موضوع داده نشده است و ضمناً بعضی از این‌ها خودشان درآمدزایی دارند و مقداری از هزینه‌هایشان را پوشش می‌دهند. ولی به نظر می‌رسد دولت باید در رابطه با این قسمت تمهیداتی داشته باشد. البته به این منظور نیست که کاری انجام نشده، خیلی از این سازمان‌ها کمک‌هایی در مورد مکان یا تجهیزات و... دریافت نموده‌اند ولی عمدتاً توسط خیرین می‌چرخد و دولت بودجه‌ای به این سازمان‌ها نمی‌دهد.

❖ عملکرد وزارت بهداشت در این دوره جدید چگونه بوده است؟

❖ حدود یک دهه قبل اداره مشارکت با سازمان‌های مردم‌نهاد در وزارتخانه وجود داشت ولی تقریباً در این مدت تعطیل بوده است و از نظر ساختاری هم هنوز قسمتی که متولی این کار باشد وجود ندارد و بنده هم به‌عنوان قائم‌مقام وزیر در این حوزه هستم و پست سازمانی در این حیطه ندارم.

ولی چیزی که به نظر می‌رسد باید توسط وزارت در این چند حیطه تصمیم جدی گرفته شود، یک مورد در رابطه با ایجاد ساختار متناسب برای سازمان‌های مردم‌نهاد سلامت می‌باشد. دوم در رابطه با خیریه‌های سلامت. ماده ۱۰ قانون ایجاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در سال ۶۴ که سی سال قبل هست، مجلس محترم، دولت را موظف به تشکیل سازمان یا بنیاد می‌کند که نقش حمایتی از خیریه‌ها داشته باشد و تسهیلگر و ناظر بر آن‌ها باشد. علیرغم گذشت این مدت هنوز چنین سازمانی یا بنیاد یا معاونتی در وزارت بهداشت ایجاد نشده است.

مسئله سوم بحث مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر بر سلامت یا مسائل اجتماعی مرتبط با سلامت است. بینید حداکثر نقش متولیان سلامت ۲۵ تا ۳۰ درصد در سلامت مردم به‌طور مستقیم هست که ۷۰ تا ۷۵ درصد دیگر خارج از مدیریت این متولیان بوده است. مثلاً آلودگی هوا بر سلامت اثر می‌گذارد یا غبار موجود در خوزستان در سال گذشته در یک شبانه‌روز تعداد قابل توجهی از مردم را روانه بیمارستان‌ها کرده بود یا افزایش مرگ‌ومیر در دی‌ماه در تهران که به دلیل آلودگی هوا بود، که با توجه به اثرگذاری این پدیده‌ها بر سلامت ولی کاری از دست متولیان سلامت جهت جلوگیری به‌طور مستقیم بر نمی‌آید. لذا کار سلامت یک کار بزرگ و گسترده هست و باید تمامی بخش‌های پای کار بیایند و جهت جلوگیری از بیمار شدن مردم تلاش کنند. مثلاً در بحث آلودگی دستگاه‌های مربوطه، کارخانه‌ها، شهرداری و... باید حضور یابند و مشکل را حل کنند.

مورد چهارم فرهنگ و سلامت می‌باشد. دستگاه‌های فرهنگی در موضوع سلامت کار چندانی انجام نداده و انجام نمی‌دهند. خودم نزدیک به پنج